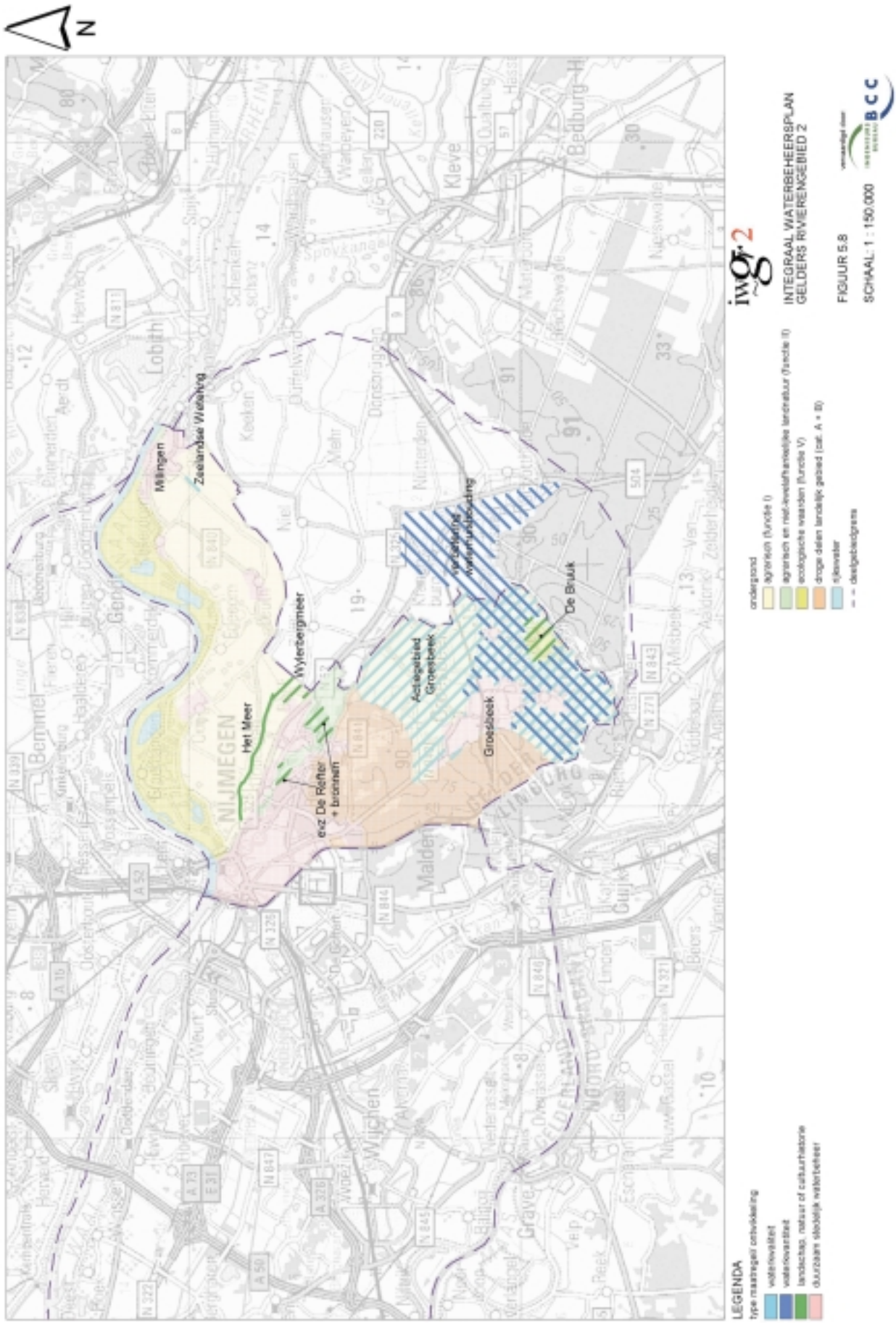

VOORGENOMEN MAATREGELEN EN ONTWIKKELINGEN GROESBEEK/ OOIJPOLDER

Figuur 5.8

m +NAP. De invloed van de rivieren is vooral op de oeverwallen groot. Bij hoge rivierwaterstanden treedt kwel op, terwijl bij lage waterstanden water uit het gebied wegzijgt.

De bemaling van het gebied wordt geregeld door vier gemalen in verschillende bemalingsgebieden: Van Citters I en II (capaciteit respectievelijk 130 en 180 m³/min.) in het zuidoosten, Bloemers (capaciteit 700 m³/min.) in het oosten en Quarles van Ufford (capaciteit 800 m³/min.) in het westen van het gebied. Bij normale rivierwaterstanden kan bij de gemalen lozing onder vrij verval plaatsvinden. De inlaat van water vindt plaats vanuit het Maas-Waalkanaal via de inlaten Teersche Sluispolder, Landweijer en Weurt en vanuit de Maas via de inlaten Blauwe Sluis en Nieuwe Schans.

In de bemalingsgebieden Bloemers en Quarles van Ufford bestaat het grondgebruik in de komgebieden hoofdzakelijk uit grasland en akkerbouw. Op de oeverwallen is fruitteelt de belangrijkste activiteit. Bloemers wordt gekenmerkt door een groot percentage stedelijk gebied (Nijmegen, Wijchen, Beuningen). De fruitteelt vereist in de eerste periode van het groeiseizoen veel wateraanvoer ten behoeve van de nachtvorstbestrijding. De Van Citters gebieden worden pas sinds 1926 drooggemalen. Voor die tijd was slechts natuurlijke lozing mogelijk, waardoor het land in de winterperiode regelmatig inundeerde. Dit is de reden dat in deze gebieden met name grasland overheerst en alleen op de oeverwallen fruitteelt voorkomt.

In het westelijk deel van het Land van Maas en Waal is een landinrichting in voorbereiding. De besteksvorbereiding van het Ontwerp Landinrichtingsplan is gereed. De uitvoering zal naar verwachting eind 2001 beginnen. Waterbeheersmaatregelen, zoals het creëren van bergingscapaciteit door de aanleg van natuurvriendelijke oevers of overloopgebieden, kunnen deels meeliften met de landinrichting. De gemeenten in het Land van Maas en Waal zijn gezamenlijk een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor plattelandsontwikkeling. Het waterbeheer kan mogelijk profiteren van maatregelen die hieruit voortvloeien.

5.8.2 Kansen en bedreigingen

Uit de studie 'Voorzieningenniveau' van het polderdistrict Groot Maas en Waal blijkt dat in de bemalingsgebieden Quarles van Ufford en Bloemers bij hevige neerslag en hoge rivierwaterstanden meer kans is op wateroverlast dan in de beide andere bemalingsgebieden. In Quarles van Ufford is deze kans het grootst. De hoofdredenen hiervoor zijn het grotere percentage komkleigronden en de langgerekte vorm

van het gebied: het water moet een lange weg afleggen van het oostelijk naar het westelijk deel van het gebied.

Met het oog op de verwachte toename van de neerslag, veranderend landgebruik, de bodemdaling en de zeespiegelstijging in de toekomst, is het van belang dat er snel naar oplossingen voor deze problematiek wordt gezocht. De oplossingen zullen in de lijn liggen van de in de Vierde Nota Waterhuishouding genoemde veerkrachtige watersystemen en de door de Commissie Waterbeheer 21e eeuw geadviseerde drietrapsstrategie: eerst vasthouden, vervolgens bergen en tenslotte pas afvoeren. Komkleigronden zijn het meest geschikt voor waterberging, vanwege de lage ligging en de slechte ontwatering. Bij het zoeken naar bergingsgebieden moet rekening gehouden worden met kwel en wegzijging.

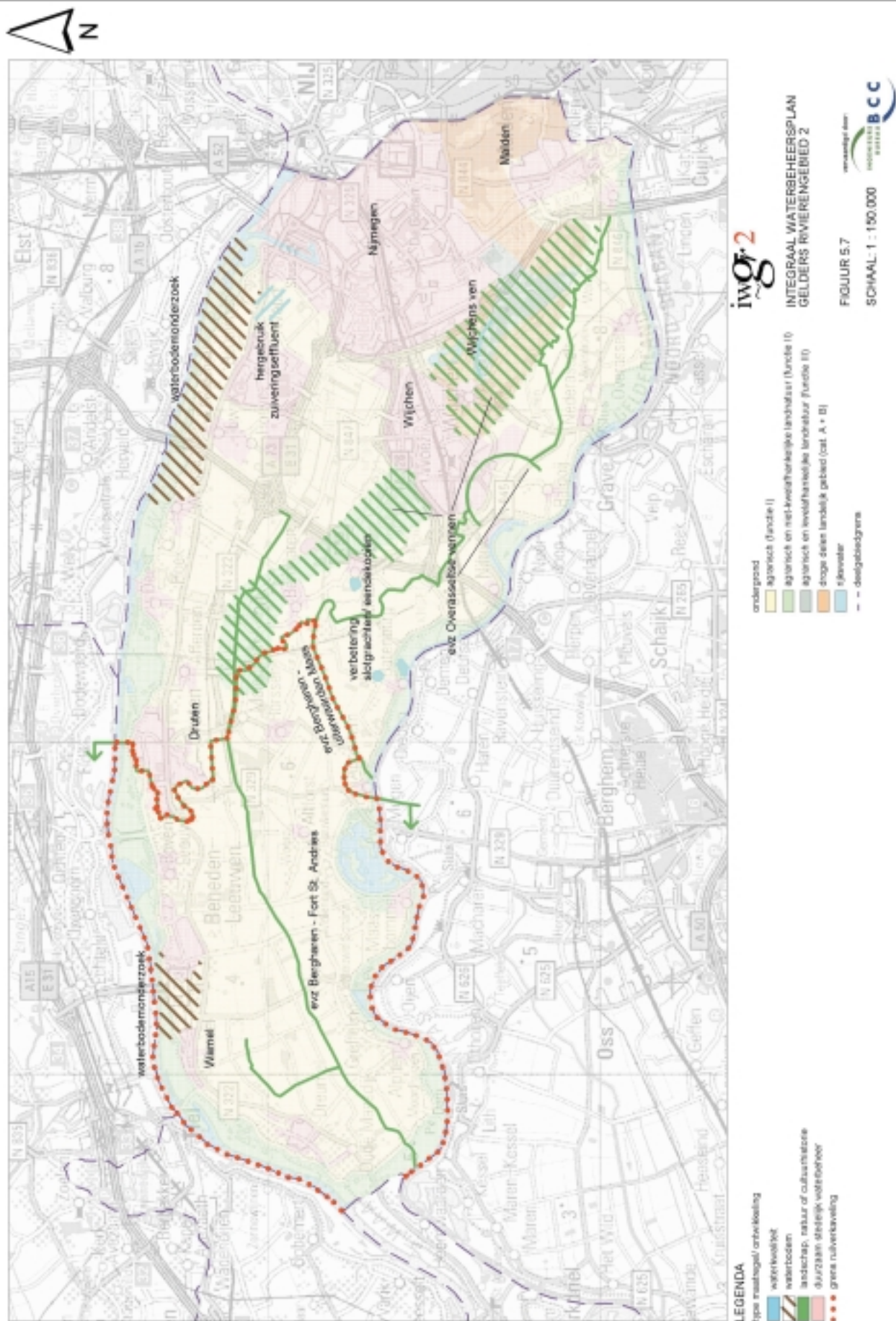
Het peilenplan voor de bemalingsgebieden Van Citters I en II is in 2000 voltooid. Op een aantal plaatsen worden stuwen geautomatiseerd en meetinrichtingen geplaatst. Hierdoor wordt mogelijk dat in de nabije toekomst het peilbeheer en de afwatering wordt geoptimaliseerd, rekening houdend met de eisen die gebruiksfuncties zoals landbouw en natuur stellen.

In het Land van Maas en Waal zijn de volgende ecologische verbindingzones (EVZ's) gepland: Heumen-Horssen (no. 30), Bergharen-uiteerwaarden Maas (no. 31) en Bergharen-Fort St. Andries (no. 32). Afgelopen jaren is reeds een begin gemaakt met de realisatie van natuurvriendelijke oevers langs de Grote Wetering bij Horssen en bij het voormalig gronddepot Altforst. Binnenkort wordt een start gemaakt met de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de EVZ Heumen-Horssen.

Het polderdistrict Groot Maas en Waal is met de gemeenten Beuningen en Nijmegen in gesprek over de overname van het stedelijk waterbeheer. Dit overleg moet resulteren in het opstellen van Waterplannen, die de overname van het waterbeheer in stedelijke gebieden mogelijk maken. De overname van het operationele beheer heeft een positieve uitwerking op de thema's stedelijk water, waterkwaliteit en waterbodems.

De waterbodemonverontreiniging bestaat voornamelijk uit klasse 3, incidenteel klasse 4 specie. De verontreinigde specie is voornamelijk aanwezig op de oeverwallen en in het stedelijk gebied. De waterbodemsanering Dreumel-Alphen, waarbij 10.000 m³ verontreinigde specie uit A- en B-watergangen is verwijderd, is in 2001 afgerond.

VOORGENOMEN MAATREGELEN EN ONTWIKKELINGEN LAND VAN MAAS EN WAAL

Figuur 5.9

5.8.3 Doorkijk naar 2015

Het in de visie 'Water aan Bod' beschreven duurzaam integraal waterbeheer wordt in deze periode vormgegeven. Het komt er vooral op neer dat nieuwe wijken en bedrijventerreinen waterbalansneutraal worden aangelegd, dat ruimte wordt gecreëerd voor waterberging, vooral in bemalingsgebied Quarles van Ufford en dat de geplande EVZ's worden gerealiseerd.

Alle A- en B-watgangen dienen in de periode tot 2015 opgeschoond te zijn en opgenomen in het regulier baggerprogramma. Bovendien wordt ernaar gestreefd de verontreiniging van de waterbodems zo veel mogelijk te voorkomen door de vervuiling bij de bron aan te pakken.

5.8.4 Aanpak in de planperiode

Medio 2001 start het polderdistrict samen met het zuiveringsschap en de provincie een pilotstudie naar de waterproblematiek en de oplossingen daarvoor in bemalingsgebied Quarles van Ufford. In de jaren die daarop volgen vindt de uitvoer plaats van de gevonden oplossingen. Oplossingen zullen liggen in de lijn van de door de Commissie Waterbeheer 21e eeuw geadviseerde drietrapsstrategie.

In 2001 wordt gestart met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en stapstenen in het kader van de EVZ Heumen-Horssen. Naar verwachting neemt de voltooiing van deze EVZ 15 jaar in beslag.

De overname van stedelijk waterbeheer wordt in de planperiode vervolgd. Het polderdistrict is reeds in gesprek met de gemeenten Beuningen en Nijmegen en plant op korte termijn overleg met alle gemeenten in haar beheersgebied.

De sanering van klasse 3 en 4 specie, in de bebouwde kom en op de oeverwallen, wordt vervolgd in de planperiode.

5.9 Bommelerwaard

5.9.1 Watersysteem

De Bommelerwaard heeft een oppervlakte van ruim 11.000 hectare. Het gebied ligt tussen de Waal in het noorden, de Maas in het zuiden, de Afgedamde Maas in het westen en Heerewaarden in het oosten. In de Bommelerwaard vond tijdens het Holoceen sedimentatie en veenvorming plaats onder invloed van de voortdurende zeespiegelstijging. Op het Pleistocene zand hebben zich oeverwallen gevormd en

zijn kleilagen afgezet die op sommige plaatsen 10 meter dik zijn. Deze kleiige komgronden bevinden zich vooral in het westen van de Bommelerwaard. Ter verbetering van de ontwateringscondities zijn hier veel percelen gedraineerd. Het oostelijk deel wordt gekenmerkt door een afwisseling van oeverwallen, stroomruggen en komkleigronden. Het maai-veld verloopt van 5 meter +NAP in het oosten tot 0 meter +NAP in het westen en midden van het gebied. Langs de Maas en de Waal is, vooral op de oeverwallen, de invloed van de rivieren groot. Bij hoge rivierwaterstanden treedt kwel op, terwijl het water bij lage rivierwaterstanden sprake is van wegzijging naar de rivieren.

De bemaling van de Bommelerwaard wordt verzorgd door een zestal gemalen (van oost naar west): Alem (capaciteit 35 m³/min), de Baanbreker (capaciteit 500 m³/min), Bern (capaciteit 50 m³/min), de Rietschoof (capaciteit 50 m³/min), H.C. de Jongh (capaciteit 300 m³/min) en Van Dam van Brakel (capaciteit 200 m³/min). Bij de Baanbreker en H.C. de Jongh kan bij normale rivierwaterstanden lozing onder vrij verval plaatsvinden. De inlaat van water vindt plaats vanuit de Maas via de inlaten Alem, Stuffers, Hedel en Bern en vanuit de Afgedamde Maas via de inlaten H.C. de Jongh en Van Dam van Brakel.

Het grondgebruik van het gebied wordt globaal gekenmerkt door glastuinbouw en gras- en akkerland in de komgebieden en kleinschalig grondgebruik, bestaande uit akkerbouw, grasland en fruitteelt op de oeverwallen.

5.9.2 Kansen en bedreigingen

Uit de studie 'Voorzieningsniveau' van het polderdistrict Groot Maas en Waal blijkt dat in het bemalingsgebied van de Baanbreker bij hevige neerslag en hoge rivierwaterstanden kans is op wateroverlast. De oorzaak van de wateroverlast is vooral gelegen in de beperkte afwateringsmogelijkheden bij Hurwenen en Zaltbommel door krappe duikers en krappe watgangen met te veel bagger. Met het oog op de hogere eisen en de verwachte toename van de neerslag, veranderend ruimtegebruik, de bodemdaling en de zeespiegelstijging in de toekomst, is het van belang dat snel naar oplossingen voor deze problematiek gezocht wordt. De oplossingen zullen in de lijn liggen van de in de Vierde Nota Waterhuishouding genoemde veerkrachtige watersystemen en de door de Commissie Waterbeheer 21e eeuw geadviseerde drietrapsstrategie: eerst vasthouden, vervolgens bergen en tenslotte pas afvoeren. Komkleigronden zijn het meest geschikt voor waterberging, vanwege de lage ligging en de slechte ontwatering. Bij het zoeken van ber-

gingsgebieden, moet rekening gehouden worden met de invloeden van de rivieren. Kwel en wegzijging kan invloed hebben op vasthouden en bergen van water.

De provincie Gelderland heeft de gemeenten, in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, gevraagd aan te geven hoe de gemeente zich zal ontwikkelen in de komende decennia. De provincie wil op basis daarvan contouren aangeven van het stedelijk gebied. Voor waterbeheerders is hierdoor duidelijker welke waterbergingskansen zich in het gebied voordoen.

De noordrand van de Bommelerwaard wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van grootschalige glastuinbouwgebieden. In het Regionaal Plan Bommelerwaard wordt gestreefd de glastuinbouw met name daar te concentreren. Het Regionaal Plan is een streekplanuitwerking en een schets voor de ruimtelijke ordening van de Bommelerwaard in de komende jaren.

De ecologische verbindingszone Capreton (no. 33) is gepland in de Bommelerwaard. Deze verbindingszone bestaat uit stapstenen en corridors die de Meidijksche Wielen via de Capreton verbinden met onder meer het natuurgebied de Lieskampen en de Drielsche Wetering. Stapstenen en corridors (natuurvriendelijke oevers) worden aangelegd volgens de modellen Rietzanger en Kamsalamander.

Het polderdistrict Groot Maas en Waal neemt het stedelijk waterbeheer over van de gemeenten in haar beheersgebied. In overleg tussen polderdistrict en gemeenten worden waterplannen opgesteld, die de overname van het waterbeheer in stedelijke gebieden mogelijk maken. De overname van het operationele beheer heeft een positieve uitwerking op de thema's stedelijk water, waterkwaliteit en waterbodems.

De verontreiniging van de waterbodems bestaat voornamelijk uit klasse 3, incidenteel uit klasse 4 specie. De verontreinigde specie is voornamelijk aanwezig in het oostelijk deel van de Bommelerwaard. De verwijdering van de klasse 3 en 4 specie is in 1997 opgestart met het project Bio-Bommelerwaard (25.000 m³). De sanering van de overige verontreinigde specie wordt in 2002 en 2003 aangepakt.

5.9.3 Doorkijk naar 2015

Het in de watervisie Water aan Bod beschreven duurzaam integraal waterbeheer wordt in deze periode vormgegeven. Het komt er vooral op neer dat nieuwe wijken en bedrijven-

terreinen waterbalansneutraal worden aangelegd, dat ruimte wordt gecreëerd voor waterberging, vooral in bemalingsgebied de Baanbreker en dat de geplande EVZ gerealiseerd wordt.

Alle A- en B-watergangen dienen in de periode tot 2015 opgeschoond te zijn en opgenomen in het regulier baggerprogramma. Bovendien wordt ernaar gestreefd de verontreiniging van de waterbodems zo veel mogelijk te voorkomen door de vervuiling bij de bron aan te pakken.

5.9.4 Aanpak in de planperiode

Medio 2001 start het polderdistrict samen met het zuiveringsschap en de provincie een pilotstudie naar de waterproblematiek en de oplossingen daarvoor in de bemalingsgebieden de Baanbreker en Quarles van Ufford in het Land van Maas en Waal. In de jaren die daarop volgen vindt de uitvoer plaats van de gevonden oplossingen. Oplossingen zullen liggen in de lijn van de door de Commissie Waterbeheer 21e eeuw geadviseerde drietrapsstrategie. Doel is om een aantal functies, zoals stedelijk gebied en intensieve landbouw, bepaalde beschermingsniveaus te bieden, door elders water langer vast te houden en te bergen.

In 2001 wordt gestart met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en stapstenen in het kader van de ecologische verbindingszone Capreton. Naar verwachting neemt de voltooiing van deze ecologische verbindingszone maximaal 15 jaar in beslag.

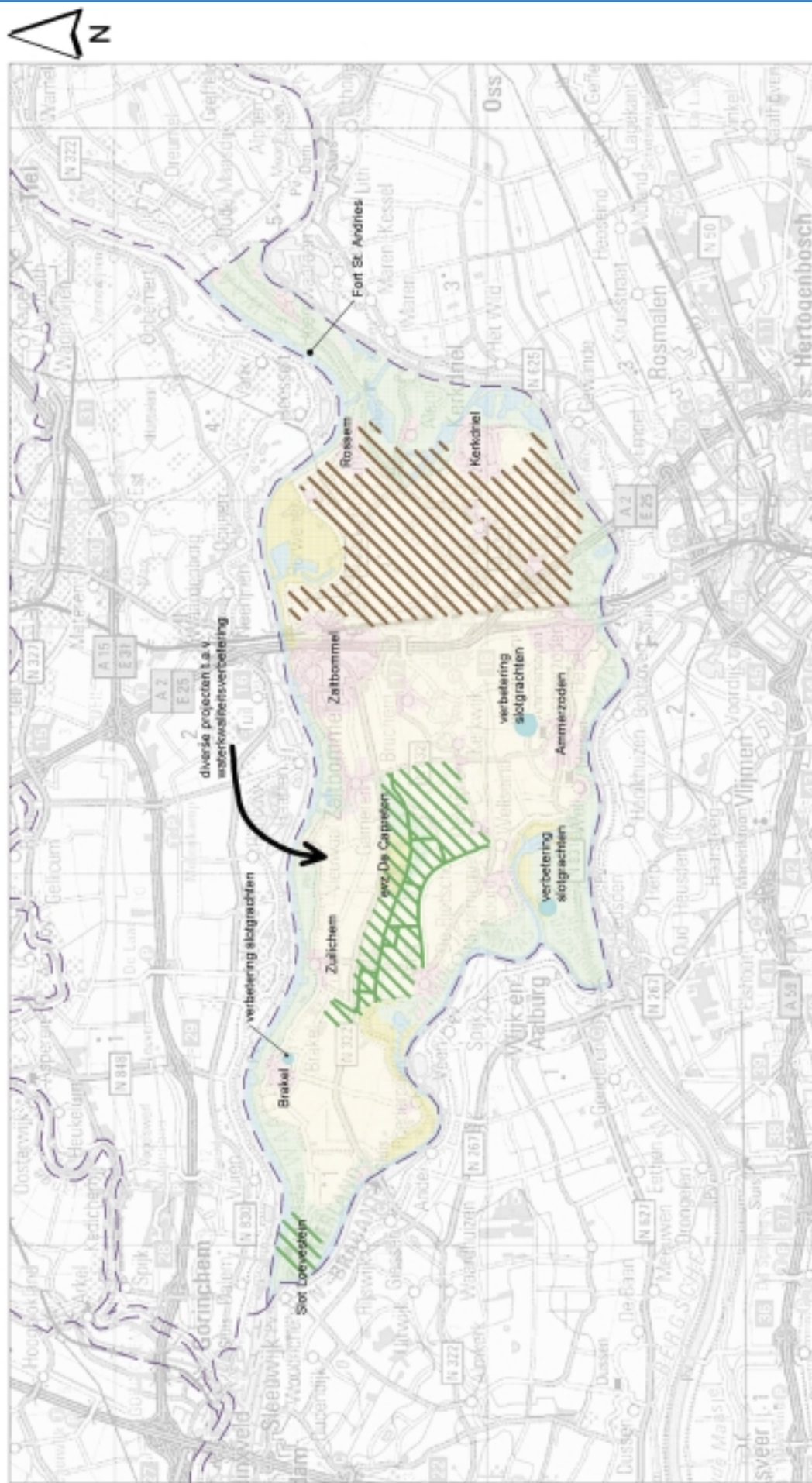
Het polderdistrict tracht in de planperiode de overname van het stedelijk waterbeheer van alle gemeenten in haar beheersgebied geregeld te hebben.

De sanering van de resterende verontreinigde baggerspecie (tussenliggende trajecten), wordt vervolgd in de planperiode.

5.10 Buitenpolders

De waterkwantiteitsbeheerders van het Rivierengebied zijn ook verantwoordelijk voor het waterbeheer in de buitendijkse gebieden: de buitenpolders en de uiterwaarden. Het verschil wordt in het kader uitgelegd. In deze paragraaf wordt de algemene problematiek van het waterbeheer in de buitenpolders besproken. Deze buitenpolders liggen zowel langs de Nederrijn, de Waal en de Maas en hun vertakkingen.

VOORGENOMEN MAATREGELEN EN ONTWIKKELINGEN BOMMELERWAARD

LEGENDA
 Type maatregel/ontwikkeling
 - waterretentie
 - landschap, natuur of cultuurlandschap
 - duurzaam stedelijk waterbeheer
 - uitwerking stroomplan

ondergrond
 - agrarisch (functie I)
 - agrarisch en niet-kwaliteitsmatige landbouw (functie II)
 - ecologische waarden (functie V)
 - rivierwater
 - - - - - deelsgebiedsgrens

iwgr 2

**INTEGRAAL WATERBEHEERSPLAN
 GELDERS RIJMERENGBIED 2**

FIGUUR 5.6

SCHAAL: 1 : 150.000

verantwoord door
BCC
 BUREAU
 CONTOUR

Figuur 5.10

Wat is het verschil tussen buitenpolders en uiterwaarden? Buitenpolders zijn 'gereguleerde gebieden' die buitendijks liggen. Gereguleerd wil zeggen dat er waterstaatkundige werken zijn (b.v. zomerkaden, watergangen, enz.) die op de legger staan en in beheer zijn bij de waterkwantiteitsbeheerder. Uiterwaarden zijn 'ongereguleerde gebieden', hetgeen betekent dat er geen waterhuishoudkundige werken zijn die op de legger staan en in beheer zijn bij de waterbeheerder.

5.10.1 Watersysteem

Voordat de menselijke invloed zich liet gelden in het Rivierengebied, traden de rivieren Waal, Rijn en Maas regelmatig buiten hun oevers en overstroonden dan (delen van) het Rivierengebied. Hierbij werd zand, klei en slib afgezet en werd het gebied beetje bij beetje opgehoogd. Toen de menselijke activiteiten in het Rivierengebied begonnen toe te nemen, werd de loop van de Waal, de Nederrijn en de Maas vastgelegd door de aanleg van dijken. Hierdoor is de kans op overstromingen sterk gereduceerd en wordt alleen nog buitendijks, in de uiterwaarden en buitenpolders, materiaal afgezet. Als gevolg hiervan slibben de uiterwaarden en de buitenpolders steeds hoger op. Tegelijkertijd klinkt het binnendijkse gebied langzaam in. Door beide processen worden de hoogteverschillen tussen het binnen- en buitendijkse gebied langzamerhand groter en dienen de dijken steeds verder te worden verhoogd om het risico van een overstroming klein te houden.

Naast dit effect is de dynamiek van de grote rivieren ook aan het veranderen. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag. In de eerste plaats hebben zich in het stroomgebied van de Maas en de Rijn veranderingen in het landgebruik voorgedaan die het afvoerpatroon van beide rivieren hebben veranderd. Het gaat vooral om verstedelijking en ontbossing die hebben geleid tot een versnelde afvoer van water naar de rivieren. In de tweede plaats bestaat het vermoeden dat klimaatverandering de dynamiek van de rivieren zal veranderen. De veranderingen in zowel landgebruik als in het klimaat leiden tot meer extreem hoge afvoeren en meer extreem lage afvoeren. Tenslotte zou in de toekomst mogelijk ook zeespiegelstijging van invloed kunnen zijn op het afvoerpatroon.

De gevolgen van hetgeen hierboven is beschreven, deden zich tijdens de hoogwaters van 1993 en 1995 duidelijk voelen. Zeker omdat noodzakelijke verbeteringen aan dijken die tot die tijd achterwege waren gebleven. In 1995 moest zelfs worden overgegaan tot evacuatie van delen van het Gelders Rivierengebied. Deze gebeurtenissen hebben geleid

tot een voortvarende aanpak van dijkverzwaring in het Rivierengebied. Inmiddels zijn de dijken bijna overal verzwakt en verhoogd, zodat ze zelfs bij een afvoer van 15.000 m³/s nog voldoen aan een overschrijding van T=1250 jaar. Echter, de statistische verwerking van de hoogwaters van 1993 en 1995 heeft effect gehad op de kansberekening van hoogwaters. Rekening houdend met de ervaringen uit 1993 en 1995 zal de maatgevende afvoer worden verhoogd tot 16.000 m³/s. Als indicatie voor de hieraan gekoppelde stijging van het MHW (Maatgevend Hoog Water) moet worden gedacht aan 20 tot 30 cm. Op lange termijn moet wellicht rekening worden gehouden met een maatgevende afvoer van 18.000 m³/s.

5.10.2 Kansen en bedreigingen

Om de waterstanden in de rivieren duurzaam te verlagen heeft het Rijk gekozen voor meer ruimte voor rivieren. Dit houdt in dat, waar mogelijk, onnatuurlijke obstakels worden verwijderd, nevengeulen hersteld en winterbed verlaagd. In de ogen van het Rijk is verdere dijkversterking het sluitstuk van hoogwaterbescherming, hetgeen inhoudt dat de bovengenoemde verhoging van 20 tot 30 cm van de MHW door middel van rivierverruimende maatregelen moet worden tenietgedaan. Eén en ander krijgt voor het Gelders Rivierengebied vorm in het project 'Ruimte voor Rijntakken', dat wordt uitgevoerd door Rijkswaterstaat. Het verruimen van de rivier, zodanig dat geen dijkverbetering meer nodig is, betekent echter een grote ingreep in het Rivierengebied. De effecten op landschap, grondgebruik, cultuurhistorie en natuur van onder meer de buitenpolders zullen zeer omvangrijk zijn. De waterschappen in het Rivierengebied, die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid tegen overstroming, ondersteunen de gedachtegang van 'Ruimte voor Rijntakken', maar vinden, vanwege de grote invloed die 'Ruimte voor Rijntakken' heeft op het buitendijkse landschap, ook dat er een gefundeerde afweging moet kunnen plaatsvinden tussen rivierverruiming en dijkverbetering. Het leveren van maatwerk doet in de ogen van de waterschappen recht aan de waarden die de buitenpolders toevoegen aan het landschap van het Rivierengebied.

5.10.3 Aanpak in de planperiode

Integraal Waterbeheer in de buitenpolders nu...

De standen van grond- en oppervlaktewater in de buitenpolders worden voornamelijk bepaald door de waterstand in de rivier. De mogelijkheden voor sturing door middel van waterbeheer zijn dus beperkt. Binnen deze beperking wordt

waterbeheer gevoerd dat zich richt op de bescherming van de zomerkaden, de wensen van de grondgebruikers (vooral landbouw, maar ook natuur en gebouwen) en de beperking van kwel naar het binnendijkse gebied. Het beleid is om alleen dan rivierwater gecontroleerd in de buitenpolders in te laten, indien de verwachting bestaat dat het rivierwater tot boven de zomerkade zal stijgen. Dit gebeurt om te voorkomen dat de zomerkaden worden beschadigd als gevolg van rivierwater dat over de kade stort. Hierbij wordt rekening gehouden met de belangen van de grondgebruikers. Zo wordt in het voorjaar langer gewacht met het inlaten van rivierwater dan in de winter om de schade voor vooral agrariërs te beperken.

...en in de toekomst

De komende jaren zal in het kader van 'Ruimte voor Rijntakken' veel gaan veranderen in de buitenpolders van het Rivierengebied. Rivierverruimende maatregelen, zoals nevengeulen, zomer- en winterbedverlagingen, dijkverlegging, betekenen dat het landschap en het grondgebruik van veel buitenpolders zal wijzigen. Mogelijk zullen enkele buitenpolders zelfs verdwijnen en uiterwaard worden. Daarnaast worden de rivierverruimende maatregelen gekoppeld aan natuurontwikkeling en zal het belang van de landbouw in sommige buitenpolders verminderen of verdwijnen. Dit betekent dat het waterbeheer in de buitenpolders meer wordt afgestemd op natuurwaarden die een grotere mate van rivierdynamiek toestaan. Overigens zal de waterbeheerder, net als voor het binnendijkse gebied, de belangen van de verschillende ingelanden afwegen en op basis van deze afweging beleid maken.

Een specifiek punt van aandacht is de relatie tussen het watersysteem binnen en buiten de dijken. Rivierverruimende maatregelen zoals hierboven beschreven, leiden tijdens hoogwater tot meer kwel in het binnendijkse gebied. Immers, buitenpolders zullen eerder en langer onder water staan en nevengeulen en zomer- en winterbedverlagingen zullen de geohydrologische weerstand tussen het binnen- en buitendijkse gebied verminderen. Meestal gaat het per buitenpolder niet om hele grote hoeveelheden extra kwel, maar voor alle buitenpolders en uiterwaarden bij elkaar is wel sprake van een forse toename van de kwelast. Het watersysteem zal hierop moeten worden toegerust. Hierop anticiperend zal de waterbeheerder de plannen in het kader van 'Ruimte voor Rijntakken' zodanig willen sturen dat de toename van kwel wordt geminimaliseerd. In overleg met Rijkswaterstaat zal naar constructieve oplossingen voor dit probleem moeten worden gezocht. Wat voor kwel geldt, geldt in mindere mate ook voor wegzijging. Winter- en

zomerbedverlaging leiden weliswaar vrijwel niet, maar nevengeulen wel, tot meer wegzijging vanuit het binnendijkse gebied naar het buitendijkse gebied ten tijde van lage rivierwaterstanden. Dit betekent dat meer water zou moeten worden ingelaten. Ook hier zal in overleg met Rijkswaterstaat moeten worden nagegaan hoe dit effect kan worden geminimaliseerd.